

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۸

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی

گروه: علوم انسانی
رشته: کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی
دوره: کارشناسی
کمیته تخصصی: الهیات و معارف اسلامی
شاخه:
کدرشته:

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و دوازدهمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۸ براساس طرح دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی که توسط کمیته الهیات و معارف اسلامی تهیه شده و به تائید گروه علوم انسانی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) از تاریخ ۱۳۷۴/۱۱/۸ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده (۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره: کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره سیصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ
۱۳۷۴/۱۱/۸ در خصوص برنامه آموزشی کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی

(۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف
اسلامی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با
اکثریت آراء بتصویب رسید.
(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست.

رأی صادره سیصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۸ در مورد برنامه
آموزشی دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری

سرپرست گروه علوم انسانی

رونوشت : به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسمه تعالی

فصل اول

مشخصات کلی، دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی

نیاز روز افزون وزارت آموزش و پرورش به دبیران معارف اسلامی و ادبیات عرب و کمبود چشمگیر معلمان و مربیان آگاه به مسائل اسلامی در موسسات مختلف بخصوص موسسات آموزش عالی اهمیت و لزوم تشکیل دوره خاص کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی و توسعه و تکمیل آنرا آشکار و محرز میسازد.

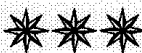
بر اساس این نیاز مبرم و توجه بیش از حد دانشجویان به این رشته دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی در دانشکده‌های الهیات و معارف اسلامی بوجود آمد و کمیته برنامه‌ریزی الهیات و معارف اسلامی به تنظیم برنامه این دوره به ترتیبی که در زیر آمده است مبادرت ورزید.

۲- طول دوره و شکل نظام:

برای الهیات و معارف اسلامی سه دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری در نظر گرفته شده است.

دوره کارشناسی به دو دوره آزاد و دبیری تقسیم میشود که طول هر دوره ۴ سال است نظام آموزشی آن بر اساس آئین نامه آموزشی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

کلیه دروس ۸ ترم ارائه میشود طول هر ترم ۱۷ هفته و معادل نیم سال تحصیلی است زمان تدریس هر واحد درسی از نوع نظری در یک ترم ۱۷ ساعت و از نوع عملی ۳۴ ساعت است.

۳- تعداد واحدهای درسی :

تعداد واحدهای درسی : تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی دبیری الهیات و معارف اسلامی ۱۴۶ واحد و بشرح زیر است .

۱- دروس عمومی	۱۰ واحد
۲- دروس پایه	" ۴۵
۳- دروس تخصصی	" ۵۸
۴- علوم تربیتی	" ۲۲

۱۳۵

جمع

۴- ضرورت و اهمیت :

نیاز مبرم وزارت آموزش و پرورش به دبیران تعلیمات دینی و کمبود مربیان آگاه به مسائل اسلامی در موسسات آموزش عالی اهمیت تشکیل دوره و ضرورت توسعه این رشته را بیش از پیش محرز می‌سازد .

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

فصل دوم - برنامه

الف: دروس عمومی (فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و آگاهیهای عمومی)
برای کلیه رشته‌های تحصیلی دوره‌های کارشناسی پیوسته

کد درس	نام درس	تعداد		ساعت		پیش‌تاز یا زمان ارائه درس
		واحد	جمع	نظری	عملی	
۱	معارف اسلامی (۱)	*	*	*	*	
۲	فارسی	۳	۵۱	۵۱	-	
۳	زبان خارجی	۳	۵۱	۵۱	-	
۴	تربیت بدنی (۱) (عملی)	۱	۳۴	-	۳۴	
۵	معارف اسلامی (۲)	*	*	*	*	
۶	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۷	تربیت بدنی (۲) (عملی)	۱	۳۴	-	۳۴	
۸	تاریخ اسلام	*	*	*	*	
۹	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن از قرن سیزدهم	*	*	*	*	
۱۰	متون اسلامی (آیات و احادیث)	*	*	*	*	
	جمع	۱۰	۲۰۴	۱۳۶	۶۸	

از مجموع ۲۰ واحد دروس عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی ۱۰ واحد به شرح فوق برای دوره کارشناسی انتخاب شده و بقیه بعلت اینکه بصورت کاملتری در دوره تخصصی برنامه ریزی شده است. از جدول واحد های عمومی حذف گردید.

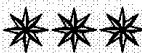
ب: دروس پایه - دبیری

شماره درس	نام درس	واحد	ساعت		پیشنیاز
			جمع	نظری / عملی	
۰۱	عربی				
۰۱-۱	صرف و نحو کاربردی (۱)	۴	۶۸	×	
۰۱-۲	صرف و نحو کاربردی (۲)	۴	۶۸	×	
۰۱-۳	صرف و نحو کاربردی (۳)	۴	۶۸	×	
۰۱-۴	صرف و نحو کاربردی (۴)	۴	۶۸	×	
۰۱-۵	اعراب قرآن	۲	۳۴	×	
۰۱-۶	ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی (۱)	۲	۳۴	×	
۰۱-۷	ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی (۲)	۲	۳۴	×	
۰۱-۸	قرائت و درک مفاهیم متون فقهی و تفسیری	۲	۳۴	×	
۰۱-۹	قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی	۲	۳۴	×	
۰۱-۱۰	قرائت و درک مفاهیم متون معاصر	۲	۳۴	×	
۰۱-۱۱	قرائت مطبوعات و استفاده از رادیو و تلویزیون	۲	۳۴	×	
۰۱-۱۲	مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) (۱)	۱	۳۴	×	
۰۱-۱۳	مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) (۲)	۱	۳۴	×	
۰۱-۱۴	مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) (۳)	۱	۳۴	×	
۰۱-۱۵	علوم بلاغی	۲	۳۴	×	
۰۱-۱۶	تاریخ زبان و فرهنگ عربی	۲	۳۴	×	
۰۲	منطق ۱ و ۲ و ۳	۶	۱۰۲	×	
۰۳	متدولوژی	۲	۳۴	×	
	جمع	۴۵			

توصیه می شود که عربی ۱ و ۲ در ترم اول، ۴ و ۵ و ۶ و ۷ در ترم دوم، ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ در ترم سوم، ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ در ترم چهارم ۱۵ و ۱۶ در ترم پنجم تدریس شود.

ج: دروس تخصصی - دبیری

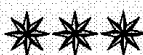
شماره درس	نام درس	واحد	ساعت		پیشنیاز
			جمع	نظری	عملی
۰۴	تاریخ اسلام ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۸	۱۳۶	×	بترتیب
۰۵	مبانی جامعه شناسی	۲	۳۴	×	
۰۶	آشنایی با ادیان بزرگ	۲	۳۴	×	
۰۷	تفسیر ۱ و ۲	۴	۶۸	×	
۰۸	فقه ۱ و ۲	۶	۱۰۲	×	
۰۹	فلسفه اسلامی ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۸	۱۳۶	×	بترتیب
۱۰	اخلاق ۱ و ۲	۴	۶۸	×	"
۱۱	کلام ۱ و ۲ و ۳	۶	۱۰۲	×	"
۱۲	کلام جدید ۱ و ۲	۴	۶۸	×	"
۱۳	مبانی فقه	۲	۳۴	×	
۱۴	کلیات عرفان	۲	۳۴	×	
۱۵	فلسفه اخلاق	۲	۳۴	×	
۱۶	تاریخ قرآن	۲	۳۴	×	
۱۷	علم الحدیث	۲	۳۴	×	
۱۸	متون عرفانی فارسی	۲	۳۴	×	
۱۹	مبانی اصول	۲	۳۴	×	
	جمع	۵۸	۹۸۶		

د : جدول دروس تربیتی

برای دوره‌های تربیت دبیر در مقاطع کاردانی و کارشناسی

شماره درس	نام درس	واحد	ساعت		پیشنیاز
			جمع	نظری	عملی
۶۴	مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسط	۲	۳۴	۳۴	ترم سوم -
۶۵	روانشناسی کودکی و نوجوانی	۲	۳۴	۳۴	ترم سوم -
۶۶	روانشناسی تربیتی	۲	۳۴	۳۴	ترم چهارم -
۶۷	سنجش و اندازه‌گیری	۲	۳۴	۳۴	ترم چهارم -
۶۸	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۲	۳۴	۳۴	ترم پنجم -
۶۹	تولید و کاربرد موارد آموزشی	۲	۳۴	۳۴	ترم پنجم -
۷۰	مدیریت آموزشی	۲	۳۴	۳۴	ترم ششم -
۷۱	روشها و فنون تدریس (کلیات)	۳	۵۱	۵۱	ترم ششم -
۷۲	اصول و فلسفه آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	ترم هفتم -
۷۳	تمرین دبیری (عملی)	۲	۶۸	-	ترم هشتم ۶۸
	جمع	۲۲	۴۰۸	۳۴۰	۶۸

فصل دوم برنامه

صرف و نحو کاربردی (۱)

تعداد واحد : ۴

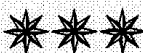
نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آموختن مبانی جمله سازی ، و بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در خواندن و نوشتن مطالب زبان عربی به نسبت صد درصد کاربرد دارد .
توضیح - دوره دروس « صرف و نحو » باید بصورت تطبیقی و کاربردی و همراه با پیاده کردن مطالب بر جمله های مختلف از متون جدید و قدیم عربی باشد . برای این منظور می توان از دروس " قرائت و درک مفاهیم " و جز آنها نیز استفاده کرد .

سرفصل دروس :

حروف هجاء و تلفظ آنها و چگونگی تبدیل حروف بیگانه بدانها - حرکات (مصوتها - آواشناسی) - حروف شمسی و قمری - تنوین - کلمه و انواع آن - مذکر و مؤنث - تثنیه و جمع - معرفه و نکره - ضمائر - اسماء اشاره - موصولات - فعل و اقسام آن (ماضی و مضارع و امر) - تصریف فعل - معرب و مبنی و انواع اعراب و بناء - جمله اسمیه و فعلیه - مبتدا و خبر - فاعل - مفعول به - فعل معلوم و مجهول - نایب فاعل ... در حدود مطالب کتابهای آموزشی عربی ۱ یا النحو الواضح ۲ یا مبادئ العربیة ۲ .
(تمرینات از جملات ساده و روز مره) .

صرف و نحو (کاربردی) ۲

تعداد واحد : ۴

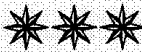
نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۱

هدف : آموختن بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در حدود نود درصد در زبان عربی کاربرد دارد.

سر فصل دروس :

مجرد و مزید در افعال و مصادر آنها - اعلال و ابدال و ادغام - مشتق و جامد - مشتقات (اسم فاعل - اسم مفعول - اسم مکان - اسم زمان - صفت مشبیه - صیغه مبالغه - اسم تفضیل - اسم آلت) - اعداد - نواسخ (افعال ناقصه - حروف مشبیه بالفعل - افعال مقاربه - لای نفی جنس ...)
در حدود مطالب کتابهای آموزشی عربی ۱ یا النحو الواضح ۲ یا مبادئ العربیة ۲ .
(تمرینات و اعراب و تحلیل صرفی : از آیات قرآنی و عبارات نهج البلاغه و احادیث و متون جدید و قدیم عربی) .

صرف و نحو (کاربردی) ۳

تعداد واحد : ۴

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۲

هدف : آموختن بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در حدود هفتاد و پنج درصد در زبان عربی کاربرد دارد .

سر فصل دروس :

مبحث حروف (به اختصار) - اسم فعل - فعل تعجب - افعال مدح و ذم - مفعول فیه - مفعول مطلق - مفعول له - مفعول معه - اضافه (حقیقی و لفظی) - توابع (نعت - عطف به حروف - عطف بیان - بدل - توكید) ... در حدود مطالب کتابهای : آموزش عربی ۲ یا النحو الواضح ۳ یا مبادئ العربية ۳ .

(تمرینات و اعراب و تحلیل صرفی : از آیات قرآنی و عبارات نهج البلاغه و احادیث و متون قدیم و جدید عربی) .

صرف و نحو (کاربردی) ۴

تعداد واحد : ۴

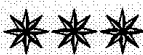
نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۳

هدف : آموختن بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در حدود پنجاه درصد در زبان عربی کاربرد دارد.

سر فصل دروس :

نسبت و تصغیر - افعال قلوب - حال - تمییز - استثناء - منادی - اشتغال - تنازع ... در حدود مطالب کتابهای النحو الواضح ۳ یا مبادئ العربية ۳ .
(تمرینات و اعراب و تحلیل صرفی : از آیات قرآنی و عبارات نهج البلاغه و احادیث و متون قدیم عربی) .

اعراب قرآن

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۳

هدف : آشنائی بیشتر با مسائل نحوی و صرفی که در آیات قرآن کریم بکار رفته است.

سر فصل دروس :

آیاتی از سور کوتاه قرآن به انتخاب استاد درس.

ترجمهٔ عربی به فارسی و فارسی به عربی ۱

تعداد واحد : ۲

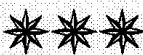
نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با روش ترجمهٔ عبارات سادهٔ عربی به فارسی، مخصوصاً زبان معاصر، و عبارات ساده‌تر فارسی به عربی.

سر فصل دروس :

جملات سادهٔ روزمره به زبانهای عربی و فارسی، به انتخاب استاد درس.

ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۲

تعداد واحد : ۲

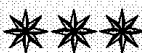
نوع : نظری

پیشنیاز : ترجمه عربی ... ۱

هدف : آشنائی با روش ترجمه عبارات ساده عربی به فارسی ، مخصوصاً زبان معاصر ، و عبارات ساده تر فارسی به عربی .

سر فصل دروس :

جملات ساده روزمره به زیانهای عربی و فارسی ، به انتخاب استاد درس .

قرائت و درک مفاهیم متون فقهی و تفسیری

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : توانا ساختن دانشجو در قرائت صحیح ، مخصوصاً متنهای غیر مشکول عربی ، و ترجمه آنها به فارسی ، و نیز آشنا ساختن وی با بخشی از لغات و تعبیرات و اصطلاحات تخصصی در متون اسلامی .

سر فصل دروس :

متونی از : تبصرة علامه ، شرایع الاسلام ، تفسیر تبیان شیخ طوسی ، جامع الجوامع شیخ طبرسی ، انوارالتنزیل بیضاوی و غیره .

قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : — قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی

سر فصل دروس :

گزیده‌ای از متنی مطلبه قشیریه

قرائت و درک مفاهیم متون معاصر

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۲

هدف : آشنائی با عبارات و اصطلاحات زبان عربی معاصر و سبک نگارش کتب و مقالات .

سر فصل دروس :

متونی از آثار منقلوطنی ، طه حسین ، توفیق الحکیم ، مصطفی کامل و غیره .

قرائت مطبوعات و استفاده از رادیو و تلویزیون

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۲

هدف : آشنائی با اصطلاحات متداول در روزنامه ها و مجلات و گفتارهای رادیویی.

سر فصل دروس :

مطالب روزنامه ها و مجلات داخلی و خارجی به زبان عربی ، و نیز رادیوهای داخل و خارج .

مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) ۱

تعداد واحد : ۱

نوع : عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : توانا ساختن دانشجو بر مکالمه و ایراد سخنرانی به زبان عربی .

سر فصل دروس :

تعلیم اللغة العربية - تعلیم المحادثة العربية - المحادثة العربية - المدخل - اللغة العربية الحديثة ...
(برای سه درس)

مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) ۲

تعداد واحد : ۱

نوع : عملی

پیشنیاز : مکالمه و محاضره ۱

هدف : — مکالمه و محاضره ۱

سرفصل دروس :

— مکالمه و محاضره ۱

مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) ۳

تعداد واحد : ۱

نوع : عملی

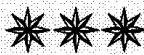
پیشنیاز : مکالمه و محاضره ۲

هدف : — مکالمه و محاضره ۱

سر فصل دروس :

— مکالمه و محاضره ۱

علوم بلاغی

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۳

هدف : آشنائی با بخشی از مطالب معانی و بیان و بدیع برای فهم و درک نکات و دقایق متون مختلف عربی.

سر فصل دروس :

فصاحت و بلاغت - اسناد - فصل و وصل - ایجاز و اطناب - خبر و انشاء - تشبیه - استعاره - مجاز - کنایه - جناس - طباق - مراعات نظیر - مدح شبیه به ذم ... در حدود مطالب مطلوب البلاغة الواضحة.

تاریخ زبان و فرهنگ عربی

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۴

هدف : آشنائی با تحول و تطور زبان و ادبیات عرب در دوره‌های مختلف .

سر فصل دروس :

آشنائی با تحول و تطور زبان و ادبیات عرب در حدود مطالب کتابهای خفاجی ، یا زیات و غیره .

منطق (۱)

کد درس (۰۲-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

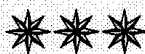
پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با روش تفکر صحیح

سر فصل درس :

- ۱- مسائل تصور و تصدیق
- ۲- مباحث الفاظ منطق
- ۳- کلی و کلیات خمس و احکام آنها
- ۴- تعریف و اقسام و احکام آن
- ۵- قضایا و احکام آن (اقسام قضایا ، جهات ، نقض و عکس نقض ،)

منطق (۲)

کد درس (۰۲-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

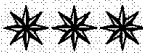

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : منطق (۱)

هدف : آشنائی با روش تفکر صحیح

سر فصل درس :

- ۱- حجت : قیاس ، اشکال اربعه و احکام آنها ، قیاسهای اقرانی ، شرطی و استثنایی
انواع قیاس (خلف ، بسیط ، مرکب و خلف ، ...)
- ۲- حجت : اسبقرا ، و تمثیل مبادی قیاسات ، صناعات ، خمس ، برهان و اقسام و احکام آن و
اکتساب حد ، جدل ، شعر ، خطابه ، مغالطه

منطق (۳)

(۰۲-۳)

(۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

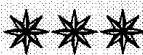
پیشنیاز : منطق (۲)

هدف : آشنایی با روش تفکر.

سر فصل درس :

۱- مبادی قیاس .

۲- صناعات خمس .

متدولوژی

کد درس (۰۴)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

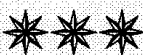
پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

متدولوژی یعنی چه، پیدایش متدولوژی، علم چیست، تست میان علم جدید و فلسفه، طبقه بندیهای علوم، موضوع و فایده و فرض علوم، علوم ریاضی و روش ریاضیات، علوم طبیعت و روش آن علوم، علوم انسانی و اجتماعی و روش آن علوم، مقام علم جدید در زندگی بشر.

تاریخ اسلام (۱)

کد درس (۰۱-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام.

سرفصل درس :

- ۱- وضع جزیره العرب از نظر جغرافیائی و سیاسی و اجتماعی قبل از ولادت رسول خدا و عربهای ساکن در آنجا.
- ۲- نسب رسول خدا و اجداد آنحضرت و داستان ولادت و دوران شیرخوارگی و رضاع تا وفات عبدالمطلب.
- ۳- زندگی آنحضرت در دوران جوانی تا ازدواج با خدیجه و پس از آن تا بعثت.
- ۴- داستان بعثت رسول خدا و دعوت پنهانی تا آغاز دعوت علنی.
- ۵- مسلمانان نخست از مرد و زن و گروهها و داستان ولادت فاطمه علیه السلام و شکنجه مشرکان.
- ۶- هجرت مسلمانان و داستان و محاصره اقتصادی و شعب ابی طالب.
- ۷- معراج و شق القمر و بحثی کوتاه در باره معجزه.
- ۸- وفات ابوطالب و خدیجه و بحثی در ایمان ابوطالب و سفر به طائف و حوادث از آن.
- ۹- آشنائی مردم یثرب با رسول خدا و مقدمات هجرت و توطئه دارالندوة.

- ۱۰- هجرت رسول خدا و ورود بمحله قبا و مدینه .
- ۱۱- پیمان تاریخی و منشور اساسی رسول خدا برای ساکنان مدینه و پیمان اخوت میان مهاجر و انصار و حوادث دیگر سال اول هجرت .
- ۱۲- حوادث سال دوم هجرت و جنگ بدر و ازدواج علی علیه السلام با فاطمه .
- ۱۳- ولادت امام حسن علیه السلام و اخراج یهود بنی قینقاع و حوادث سال سوم هجرت .
- ۱۴- جنگ احد و پی آمدهای آن و علل شکست مسلمانان و حادثه رجیع و بئر معونه .
- ۱۵- حوادث سال چهارم ، ولادت امام حسین علیه السلام و جنگ خندق .
- ۱۶- غزوه بنی قریظه و بنی المصطلق و صلح حدیبیه .
- ۱۷- جنگ خیبر و موته و فتح مکه و جنگ حنین .
- ۱۸- و هود و داستان مباهله و جنگ تبوک و سفر حجة الوداع .

تاریخ اسلام (۲)

کد درس (۰۱-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام (۱)

هدف : آشنائی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام .

سر فصل درس :

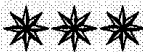
الف : خلفای راشدین

داستان غدیر خم و نصب امیرالمومنین به خلافت و رحلت رسول خدا (ص) - داستان سقیفه بنی ساعده و انگیزه‌های تشکیل آن و تحلیل در این باره - داستان مدعیان نبوت و اهل رده و سرکوبی آنان و داستان مالک بن نویره - مرگ ابوبکر و انتخاب عمر بخلافت و کیفیت آن و بحثی در باره انتخاب رهبری از نظر دینی - فتوحات مسلمانان در شمال غربی و شرق جزیره العرب و آثار آن - تاسیس دیوان حقوق و اثر آن در به هم زدن عدالت اسلامی و تبعیض نژادی - قتل عمر و داستان شوری و خلافت عثمان - سیاست مالی و نظام حکومت عثمان که سبب قیام مسلمانان علیه خلافت او گردید - قتل عثمان و پی آمدهای آن و سایر حوادث مربوط به آن - کیفیت بیعت امیرمؤمنان علیه السلام و سخنان آن حضرت در این باره و آغاز مخالفت طلحه و زبیر و دیگران - حرکت ناکشین از مدینه به مکه و از آنجا به عراق و جنایاتی که در بصره انجام دادند - حرکت امیرمؤمنان از مدینه به سمت عراق و مقدمات جنگ جمل - جنگ جمل و پی آمدهای آن - ورود امیرالمومنین علیه السلام به کوفه و نامه‌نگاریهای آنحضرت با معاویه و مقدمات جنگ صفین -

جنگ صفین - داستان حکمیت و پی آمدهای آن - داستان مارقین و خوارج و جنگ نهروان -
شهادت امیرمؤمنان علیه السلام - خلافت حسن بن علی (ع) - صلح و پیامدهای آن .

ب : خلفای اموی

آل ابوسفیان - بررسی زمینه ها و علل سلطه امویان بر جهان اسلام - معاویه ، اقدامات و بدعتها -
فتوحات - یزید - قیام امام حسین (ع) - قیام عبدال... بن زبیر - قیام حرّه - قیان تواین - قیام مختار -
معاویه بن یزید - آل مروان - زمینه : مروان بن حکم - عبدالملک و اقدامات او - حجاج و سرکوبی
قیام ابن زبیر - فتوحات - ولایتمهدی - ولید بن عبدالملک - فتوحات - اقدامات - سلیمان بن
عبدالعزیز - اقدامات و اصلاحات - یزید بن عبدالملک - هشام بن عبدالملک - فتوحات - قیام
یزید - ولید بن یزید بن عبدالملک - قیام یحیی - یزید بن ولید بن عبدالملک - ابراهیم بن ولید بن
عبدالملک - مروان بن محمد - سقوط امویان ، عوامل و پیامدها .

تاریخ اسلام (۳)

(۰۴-۳)

(۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام (۲)

هدف : آشنایی با تاریخ اسلام از دوره خلفای اموی تا پایان خلافت بنی عباس .

سر فصل درس :

خلفای اموی : بررسی اجمالی زمینه قصب خلافت توسط معاویه ، خلافت معاویه ، ادامه فتوحات در شرق و غرب ، بیعت برای یزید ، فاجعه کربلا (و بررسی اجمالی زمینه و نتایج آن) ، واقعه حره ، خلافت عبدالله بن زبیر ، برخوردهای عدنانی ها و فحطانی ها ، خلافت بنی مروان ، عبدالملک ، قیام مختار ثقفی (علل و نتایج) ، محاصره و ویران ساختن مکه ، دنباله غزوات (با بیزانس و پیشرفت در افریقا) ، خلافت هشام ، آشوبهای داخلی ، جنگ پوانیه ، قیام زید بن علی ، دودستگی در میان امویان ، خلافت مروان ، دعوت بنی عباس ، ابو مسلم ، جنگ زاب و سقوط امویان ، علل سقوط .

خلفای عباسی : خلافت سفاح ، ابوسلمه خلال و بنی عباس ، خلافت منصور ، قتل ابومسلم و نتایج آن ، قیامهای ضدعباسی (عبدالله بن علی ، سنباد ، محمد نفس زکیه ، استاد سیس ، مقنح) ، خلافت هادی و مهدی و هارون ، برامکه ، استقلال افریقا ، شورشهای خراسان ، امین و مامون ، بررسی اجمالی ولیعهدی امام رضا و نتایج آن ، اشاره ای اجمالی به دولتهای مستقل در سرزمینهای اسلامی (ادریسیان ، اغلییان ، طاهریان ، طولونیان ، خشیدیان) ، معتصم و آغاز دوره نفوذ ترکان ، مطالعه اجمالی خلافت در این دوره ، خلافت اردست .

بویهیان، اشاره‌ای اجمالی به دیگر دولتهای مستقل، خلافت در دوره سلجوقیان، قیام بساسیری، خلافت معتدی ناصر، خوارزمشاهیان و خلافت، آخرین خلفای عباسی، سقوط بغداد، احوال اجمالی بنی عباس تا انتقال خلافت به سلاطین عثمانی.

تاریخ اسلام (م)

(۰۴-۴)

(۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام (۳)

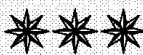
هدف : آشنایی با تاریخ اسلام از خلفای فاطمی تا سقوط خلافت .

سرفصل درس :

خلفای فاطمی : اسماعیلیه ، ابو عبدالله شیعی ، خلافت عبدالله مهدی ، فتح سیسیل ، خلافت قائم منصور ، مغر ، فتح مغرب و مصر ، بنای قاهره ، فتح شام ، حجاز و یمن ، ظهور درزی ، خلافت المستنصر ، اسماعیلیه ایران ، نام فاطمیان بر منابر بغداد ، مستعلی و نزار دوره ضعف و سقوط .

جنگهای صلیبی : سلجوقیان شام ، علل و انگیزه ها ، عکس العمل های مسلمین (زنگیان ، صلاح الدین ایوبی ، ایوبیان ، ممالیک به جای ایوبیان ، ممالیک در مقابل مغولان ، بیبرس ، خلفای تشریفاتی عباسی ، قلاوون ، سقوط ممالیک توسط عثمانیان ، انتقال خلافت تشریفاتی عباسی به امپراتوری عثمانی ، مطالعه اجمالی خلافت عثمانی ، فتح قسطنطنیه ، مساله مشرق جنگ اول جهانی و سقوط خلافت در جهان اسلام .

اسلام در اندلس : طارق بن زیاد ، عبدالرحمن بن معاویه ، بنیاد خلافت اموی در اندلس ، اجمالی در تاریخ خلفای اموی اندلس ، شکوه جلال قرطبه ، مدینه الزهراء ، وزارت ابی عامر منصور ، سقوط امویان و آغاز ملوک الطوائف (بنی حمود ، مرابطان ، بنی عباد ، موحدان ، بنی نصر ، و دولتهای دیگر) نفاق پایان کار مسلمانان ، پیمان صلح فرناطه ، اخراج مسلمانان از اندلس ، انحطاط فرهنگی و اقتصادی اندلس .

مبانی جامعه‌شناسی

کد درس (۰۵)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنا ساختن دانشجویان با کلیات و مبانی جامعه‌شناسی و ارتباط آن با سایر رشته‌های نزدیک بنحوی که در عین آشنائی دانشجویان به نقد و تعمق در آن پیردازد و مسائلی را که در محیط فرهنگی ایران و اسلام قابل استفاده است مورد بهره برداری قرار دهد.

سر فصل درس :

- موضوع : تعریف : تعاریف مختلف جامعه‌شناسی و انتقادات وارد بر آنها .
- تفکر و تعمق در مورد یک تعریف درست از جامعه‌شناسی .
- روشهای معمول در تحقیقات جامعه‌شناسی .
- شیوه‌های معمول تحقیقات اجتماعی در ایران و اسلام .
- شیوه‌های جدید تحقیقات اجتماعی در جامعه‌شناسی (روش کمی، کیفی) .
- نقد این روشها .
- جایگاه جامعه‌شناسی در علوم انسانی - دانش اجتماعی دنیای امروز و شعب آن .
- کاربرد و ضرورت جامعه‌شناسی در ایران .
- تاریخچه پیدایش علوم اجتماعی در کشورهای اسلامی و مغرب زمین .
- فرد و جامعه : تعریف جامعه - مکتب اصالت فرد - مکتب اصالت جمع - نظریات پدیدارشناسی -

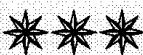
روانشناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی - اشکالات وارده بر این مقولات از دیدگاه اسلام - دیدگاه اسلام در مورد فرد و جامعه .

نابرابریهای اجتماعی - علل نابرابریها - گروهها و قشرهای مختلف اجتماعی - ارزشهای اسلامی و نابرابریهای اجتماعی - قدر و منزلت اجتماعی - سازمانهای اجتماعی - نهادهای اجتماعی - ناهنجاریهای اجتماعی - مختصری در زمینه ساخت جامعه ایران (شهر و روستا و عشایر) انواع جوامع (سرمایه داری ، سوسیالیستی و جامعه توسعه نیافته) .

جامعه‌شناسی ایران

۱- شناخت جمعیت ایران و تحول آن (بالاخص درس سال اخیر) با توجه به تحول سنی و جنسی و حرف و مشاغل و ...

۲- آشنائی با مسائل مردم شناسی ایران ، اقوام و مردمان مناطق مختلف ، گویشها ، لهجه ها ، ایلات و عشایر و نحوه زندگی دینی ، زندگی روستائی ایران و مسائل و دشواریهای آن ، جامعه شناسی شهری ایران ، اثبات صنعت و مدرنیزاسیون در زندگی شهری ، اشاره به برخی مسائل حاد جامعه امروز ایران .

آشنائی با ادیان بزرگ

کد درس (۱۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : مقدماتی در باره ادیان بزرگ جهان - معرفی کتب دینی و تحولات تاریخی آنان .

سرفصل درس :

مقدماتی در باره ادیان ابتدائی - ادیان قدیم (مصر ، بین النهرین ، آریائیان) - یهود - سیر تاریخی از ابراهیم تا دوران اسارت - از اسارت تا عصر جدید - اجزاء کتاب مقدس یهود - فرق عمده مسیحیت - سیر تاریخی از آغاز تارنسانس و رفرماسیون ، از رفرماسیون تا زمان حاضر - اجزاء کتاب مقدس مسیحیت .

ادیان هندی (ویشنو پرستی - شیوا پرستی) ، اشاره کلی به وداها ، اوپانیشادها ، مهابهاراته ، رامایانه - دیانت بودائی - دو فرقه عمده آن - اشاره مختصر به دین بودائی در چین و ژاپون .

ادیان زرتشتی - زرتشت ، اوستا - دیانت زرتشتی در دوران اسلامی - ادبیات زرتشتی ب زبان پهلوی .

تفسیر قرآن (۱)

کد درس (۱۲-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

تفسیر سوره حمد و سوره کوثر و سوره تکوین.

تفسیر قرآن (۲)

کد درس (۱۲-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تفسیر قرآن (۱)

هدف:

سر فصل درس:

تفسیر سوره دهر و سوره جمعه و سوره تین و سوره علق.

فقه مقدماتی (۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با فقه اسلام

سر فصل درس :

الف : جهت دانشجویان گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی .

کتاب متاجر از اللمعة الدمشقية از شهید اول .

ب : جهت دانشجویان دیگر گرایشها .

مباحث : وقف ، عطیه ، دین ، رهن ، حجر ، ضمان ، حواله ، کفاله ، صلح ، شرکت ، مضاربه ، مزارعة ،

مساقاة ، وریعه ، عاریه ، متاجر .

منبع : ۱- ترجمه لمعه از دکتر علیرضا فیض و دکتر علی مهذب .

۲- شرح فارسی تبصرة المتعلمین علامه حلی از زین العابدین ذوالمجدین .

فقه مقدماتی (۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه مقدماتی (۱)

هدف : آشنائی با فقه اسلام

سر فصل درس :

الف : جهت دانشجویان گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی .

مباحث : دین ، رهن ، حجر ، ضمان ، حواله ، کفاله ، صلح ، شرکت ، مضاربه ، مزارعة ، مساقاة ، وریعه ، عاریه از کتاب اللمعة الدمشقیة شهید اول .

ب : جهت دانشجویان دیگر گرایشها .

مباحث : اجاره ، وکالت ، شفعه ، سبق ورمایه ، کفارات ، نذر ، جماله ، طلاق ، نکاح .

منابع : ۱- ترجمه لمعه از دکتر علیرضا فیض و دکتر علی مهذب .

۲- شرح فارسی تبصرة المتعلین علامه حلی از زین العابدین ذوالمجدین .

فقه (۳) دبیری

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه مقدماتی (۲)

هدف : آشنائی با فقه اسلام.

سر فصل درس :

مشمول بر مباحث :

قضاء ، شهادات ، حدود ، دیات ، قصاص ، وصیت ، ارث .

منبع :

۱- ترجمه لمعه از دکتر علیرضا فیض و دکتر علی مهذب .

۲- شرح فارسی تبصرة المتعلین علامه حلی از زین العابدین ذوالمجدین .

فلسفه (۱)

کد درس (۰۹-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

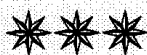
نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی مقدماتی دانشجویان با مسائل فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

تعریف فلسفه - کلیات مباحث : بدهاۃ وجود اشتراک وجود ، وجود زائد بر ماهیت است ، اصاله وجود ، تشکیک وجود ... (المرحله الاولی) انقسام وجود به ذهنی و خارجی (المرحله الثانيه) انقسام وجود به نفس و رابط و ... (المرحله الثالثه) تعریف مواد ثلاث : واجب الوجود ، امکان احتیاج ممکن به علت ((المرحله الرابعه)

فلسفه (۲)

کد درس (۰۹-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فلسفه (۱)

هدف : آشنایی مقدماتی دانشجویان با مسائل فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

ماهیت و احکام آن : اعتبارات ماهیت ، ذاتی و عرضی ، جنس و فصل و نوع ، کلی و جزئی و ...
(المرحله الخامسة) .
مقولات عشر : انقسام ماهیه به جوهر و عرض ، انقسامات جوهر جسم ، هیولی ، صورت ،
صورت نوعیه ، (المرحله السادسة) .
علت و معلول : اثبات علیت و معلولیت ، انقسامات علت ، تلازم ضروری علت و معلول ، دور و
مسلسل و ... (المرحله السابعة) .
انقسام وجود به واحد و کثیر : معنای وحدت و کثرت ، اقسام وحدت ، عوارض وحدت ،
اقسام مقابل (المرحله الثامنة) .

فلسفه (۳)

کد درس (۰۹-۳)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : فلسفه (۲)

هدف : آشنایی مقدماتی دانشجویان با مسائل فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

سبق و لحوق و اقسام آن ، قدم و حدوث و اقسام آن (المرحله التاسعه) .
قوه و فعل ، تغير ، حرکت ، انقسامات حرکت مقدمات حرکت ، زمان و ... (المرحله العاشره) .
علم و عالم و معلوم : تعريف علم و انقسامات آن ... انواع تعقل و مراتب آن ، مفیض
صور علمیه و ... (المرحله عشر) .

فلسفه (ف)

(۰۹-۴)

(۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فلسفه (۳)

هدف : آشنایی استدلالی دانشجویان با فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

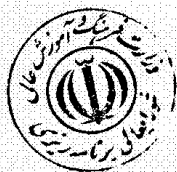
مباحث واجب الوجود : براهین اثبات واجب الوجود واجب تعالی ماهیت ندارد .
واجب تعالی بسیط است . واجب الوجود شریک ندارد توحید واجب در ربوبیه واجب بالذات
مشارک در مفاهیم ندارد و ....

(المرحله الثانيه عشر)

اخلاق (۱)

کد درس (۱۰-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

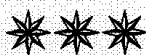

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی دانشجویان با مسائل اصلی و کلی حکمت عملی از نظر فلاسفه اسلام.

سر فصل درس :

تعریف النفس ، شوق النفس الى افعالها الخاصه بها الحرص على الخيرات - الفضائل التي تحت
العفة الفضائل التي تحت الشجاعة - الفضائل التي تحت السخاء - الفضائل التي تحت العدالة .
المقالة الثانيه : الخلق - الشريعة - الانسان الفيلسوف ، كمال الانسان في اللذات المعنويه - قوى النفس
الثلاث - الواجب على العاقل - النفوس الثلاث سياسه النفس العاقله .

اخلاق (۲)

کد درس (۱۰-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

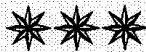

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : اخلاق (۱)

هدف : آشنایی دانشجویان با مسائل اصلی و کلی حکمت عملی از نظر فلاسفه اسلامی .

سر فصل درس :

المقاله الثالثه : الخير و السعاده ، اقسام الخير السعاده ، رأى المؤلف فى السعاده - اول رؤيت الفضائل ، آخر مراتب الفضائل ، الرتبة الاولى من السعاده الاخيريه .
رأى ارسطو طاليس فى بقاء النفس ، لذه السعاده المقاله الرابعه : ظهور الفضايل من ليس بسعيد ولا فاضل .
الحاجه الى المال و اكتسابه بالطرق الشريفه العادله العادل مواضع العداله ، لزوم الشريعه فى المعاملات ، الامام العادل .
اسباب المضرات : تقسيم العداله ، ما يجب على الانسان لخالفه ، اسباب الانقطاع عن الله عويصه اولي ، عويصه ثانيه .

کلام (۱)

کد درس (۱۱-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی دانشجویان با مباحث افعال باری تعالی.

سر فصل درس :

فصل ثالث از المصنفید الثالث در افعال واجب تعالی : اثبات حسن و قبح عقلی ، خداوند مرکب
قبح نمیشود ، خداوند قادر بر قبیح است در افعال خداوند عرض هست .
قضا و قدر - هدایت و ضلالت - لطف و ماهیت و احکام آن .

کلام (۲)

کد درس (۱۱-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلام (۱)

هدف : آشنایی با مسائل کلی نبوت عامه و خاصه.

سر فصل درس :

مقصد رابع در نبوت : حسن بعثه ، وجوب بعثه ، وجوب عصمه ، طریق معرفت صدق نبی ، کرامات ، وجوب بعثت در هر زمان ، نبوت پیامبر اسلام ، مباحث علامه طباطبائی در ذیل ۲۱۳ سوره بقره .

امامت واجب است ، وجوب عصمه امام باقی صفات امام ، وجوب نص بر امام ، جواب اعتراضات نصوص داله بر امامت حضرت علی و ائمه دیگر ....
نظرات اهل سنت درباره مسائل کلی امامت .

کلام (۳)

کد درس (۱۱-۳)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلام (۲)

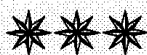
هدف : آشنایی با مسائل کلی معاد .

سر فصل درس :

فریده اول : در معاد روحانی .

فریده دوم : در معاد جسمانی .

فریده سوم : بدن محشور عین بدن دنیوی است .

کلام جدید (۱)

کد درس (۱۲-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

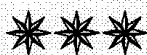
نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی با قسمی از مسائل کلامی جدید.

سر فصل درس :

بیان تاریخ اجمالی ماتریالیسم ، اصول ماتریالیسم مکانیکی ، اصول ماتریالیسم دیالکتیک ،
ماتریالیسم یک مقوله فلسفی است و نه یک مقوله علمی اثبات نارسائی و بطلان اصول
ماتریالیسم مکانیکی و بررسی مساله تضادف .
اثبات نارسائی و بطلان چهار اصل ماتریالیسم دیالکتیک .

کلام جدید (۲)

کد درس (۱۲-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلام جدید (۱)

هدف : آشنایی با قسمی از مسائل کلامی جدید.

سر فصل درس :

- ۱- آیا دین یک پدیده اجتماعی است ؟
- ۲- آیا اعتقاد به خدا یک مسأله شریعت فطری است .
- ۳- در جهان متغیر و منحول : ثابت و اصول اخلاقی ثابت چه معنایی دارد .
- ۴- کلیات استدلال از نظم جهان به صانع جهان .

مبای‌فقه

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آمادگی دانشجوی برای ورود به مسائل علم فقه از طریق آشنائی با مقدمات ، مبای و اصطلاحات این علم .

سر فصل درس :

مشمتمل بر مباحث :

- ۱- تعریف فقه ، حکم شرعی ، حکم تکلیفی و وضعی ، اقسام حکم تکلیفی ، نمونه‌هائی از حکم وضعی ، موضوع علم فقه ، فائده علم فقه ، مرتبه علم فقه ، سبک نگارش فقه و تقسیم آن .
- ۲- توضیح اصطلاحات مربوط به عبادات ، طهارت ، صلوٰه ، زکوٰه ، خمس ، حج ، صوم جهاد ، امر به معروف و نهی از منکر .
- ۳- مباحث مربوط به تاریخ اجمالی فقه و فهرست ابواب کتب فقهی بعنوان تکلیف از دانشجوی خواسته شود .

توضیح : اصطلاحات مربوط به بند (۲) را استاد به انتخاب خود از بخش مبای خصوصی فقه بصورت مدون ارائه خواهد داد .

منبع : کتاب مبای فقه و اصول از دکتر علیرضا فیض "کلیه مباحث مربوط به فقه"

کلیات عرفان اسلامی

کد درس (۱۴)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

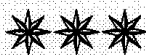
هدف :

سر فصل درس :

توصیف کلمه صوفی و اشتقاق آن - روش زندگانی ، اخلاق و رفتار پیغمبر اکرم (ص) و وصی به و اهل بیت آن حضرت اصحاب صفة - زهد و تقوی و پرهیز از امیال دنیوی - صوفیان اولیه : رابعه و حب الهی - ابراهیم ادهم - شقیق بلخی - ذوالنون مصری - بایزید بسطامی - تشکیل خانقاه - رابطه مرید با مراد .

آغاز تفکرات عرفانی و عرفان نظری - تاسیس مکتب های عرفانی - صوفیان بزرگ این دوره معروف کرخی - جنید - حلاج . سیر و سلوک . مقامات و حوال - طریقه صحو و سکر - مسئله فناء فی الله و بقاء بالله - سماع و آراء مختلف درباره آن - خرقه و آداب و شرایط خرقه پوشی - آثار عمده صوفیه - آثار محاسبی - المع سراج - التعوف کل بادی - رساله قشریه - عرفان و شعر فارسی سنائی - عطار - نظامی - عراقی - مولوی - جامی - حافظ .

سلسله ها : سهروردیه - مولویه - قادریه - تصوف اسلامی در شبه قاره هند و پاکستان .

فلسفه اخلاق

کد درس (۱۵)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با فلسفه اخلاق از دیدگاه غربیان و فلسفه شرق .

سر فصل درس :

الف : فلسفه اخلاق در شرق : مسئله حسن و قبح از دیدگاه مکاتب کلامی اسلامی ، مسئله حسن و قبح از دیدگاه متصوفه و فلاسفه اسلامی ، تقریر علامه طباطبائی در اصول فلسفه از ادراکات اعتباری .

ب : فلسفه اخلاق در غرب :

۱- پراگماتیسم و اخلاق .

۲- مارکسیسم و اخلاق .

۳- اگزیستانسیالیسم و اخلاق .

۴- پوزیتیویسم و اخلاق .

۵- منطق وظیفه شناسی .

۶- روش استدلال در علم اخلاق .

تاریخ قرآن کریم

کد درس (۱۶)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با خود قرآن و کیفیت نزول و جمع و تدوین آن .

سر فصل درس :

عناوین و اسامی قرآن کریم .

بررسی وحی و آیه و سوره و حروف مقطعه .

نگارش قرآن کریم در زمان رسول اکرم (ص) و خفاء .

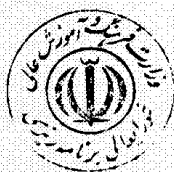

علم الحديث

کد درس (۱۷)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

انواع علم الحديث .

تدوین حدیث از نظر دانشمندان اهل سنت و شیعه علل وضع حدیث و بررسی کتبی که درباره احادیث موضوعه نگارش شده است .

متون عرفانی بزبان فارسی

کد درس (۱۸)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

گزینه‌های از کشف المحجوب هجویری و اقوال و احوال ابوسعید ابوالخیر - رسالات و مناجات
خواجه عبدالله انصاری - منتخباتی از مرصاد العباد ترجمه رساله قشیریه - حدیقه سنائی -
منطق الطیر - مثنوی غزلیات: از سنائی - عطار - مولوی، حافظ.

مبای‌ی اصول

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آمادگی دانشجو برای ورود به مسائل علم اصول از طریق آشنائی با مقدمات ، مبای‌ی و اصطلاحات این علم .

سر فصل درس :

مشمتمل بر مباحث :

- ۱- تعریف اصول فقه ، موضوع اصول فقه ، کتاب ، سنت ، اجماع ، دلیل عقل ، فائده اصول فقه ، منفعت اصول فقه ، مباحث الفاظ ، اقسام وضع الفاظ برای معانی ، حقیقت و مجاز ، نشانه‌های حقیقت و مجاز ، احوال پنجگانه لفظ و تعارض آنها ، اصول لفظیه ، ترادف و اشتراک ، استعمال لفظ در بیشتر از یک معنا ، حقیقت شرعیه ، حقیقت متشرعه ، صحیح و اعم ، مشتق .
- ۲- توضیح اصطلاحات اصولی از بخش مبای‌ی خصوصی اصول به انتخاب استاد .
- ۳- بحث اجماع و دلیل عقل بطور مختصر و در حد تعاریف مطرح شود .
- ۴- مباحث مربوط به آغاز نگارش اصول در شیعه و فهرست ابواب و فصول نمونه‌ای از کتب اصولی بعنوان تکلیف خواسته شود .

منبع : کتاب مبای‌ی فقه و اصول از دکتر علیرضا فیض "کلیه مباحث مربوط به اصول"

فصل چهارم
منابع و مآخذ

عربی

(۰۱-۱۶ الی ۰۱-۱)

منابع و مآخذ همراه با سرفصل دروس و طریقه تدریس ذکر شده است .

منطق

(۰۲-۳ الی ۰۲)

منابع اصلی :

منطق مظفر

منابع فرعی :

منطق صوری خوانساری دوره دو جلدی .

متدولوژی

(۰۳)

منابع اصلی :

منطق عملی (کتاب فلسفه در ایران)

متدولوژی یا شناخت روش علوم ، فیلسین شاله - ترجمه یحیی مهدوی .

منابع فرعی :

۱- مقدمه‌ای بر فلسفه علم : رودلف کارمات .

۲- درآمدی تاریخی به فلسفه علم - ترجمه علی پایا .

۳- علم و دین هایزبرگ .

۴- علم ، انسان ، نظریه ، ترجمه احمد آرام .

۵- روشهای علوم اجتماعی ، جمشید مرتضوی .

۶- علم چیست ، فلسفه چیست دکتر سروش .

۷- علم بکجا می رود : ماکین پنلایک .

تاریخ اسلام (۱)

(۰۴-۱)

منابع اصلی :

زندگانی پیغمبر اسلام ، آقای سید هاشم رسولی زندگانی پیامبر اسلام دکتر آینی - تاریخ تحلیلی اسلام دکتر شهیدی ترجمه مخازی واقدی - دکتر مهدوی .

منابع فرعی :

سیره ابن هشام - تاریخ یعقوبی - و ترجمه آندو - فروغ ابدیت - تاریخ طبری - کامل ابن اثیر - الطبقات الکبری ابی سعد .

تاریخ اسلام (۲)

(۰۴-۲)

منابع اصلی :

زندگانی امیر مومنان تالیف آقای سید هاشم رسولی - تاریخ تحلیلی دکتر شهیدی - الامام علی دکتر عبدالفتاح عبدالمقصود - الغدیر و ترجمه آن .

منابع فرعی :

شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید - تاریخ مروج الذهب - تاریخ یعقوبی - شذرات الذهب .

تاریخ اسلام (۳)

(۰۴-۳)

منابع اصلی:

تاریخ یعقوبی ، طبری ، فتوح البلدان (بلاذری) ، اخبار الطوا دینوری ، مروج الذهب (مسعودی) ، کامل (ابن اثیر) و هبة الصغیر (ابن مزاحم) مقاتل الطالبین (اوالفرج اصفهانی) ، خطط (مقریزی) ، سلجوقنا ظهیری ، زین الاخبار (گردیزی) ، راحه الصدور (راوندی) ، طبقات ناصری (منهاج سراج) ، تاریخ گزیده (مستوفی) ، تجارب الامم (ارق مسکویه) ، کتاب العبر (ابن خلدون) ، ارشاد (شیخ مفید) ، جهانگشای جوینی ، جامع التواریخ (رشیدی) ، تاریخ عرب و اسلام (امیر علی) ، تاریخ سیاسی اسلام (حسن ابراهیم حسن) تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) ، تاریخ اسلام (علی اکبر فیاض) .

تاریخ اسلام (۴)

(۰۴-۴)

منابع:

مروج الذهب (مسعودی) ، کامل (ابن اثیر) ، العبر (ابن خلدون) ، خطط (مقریزی) ، النجوم الزاهرة (ابن تعاری) ، نفع الطیب (تلمسانی) ، المعجب (عبدالواحد مراکشلی) ، وفیات الاعیان (ابن خلکان) ، تاریخ امپراتوری عثمانی (وین و وسینیچ) دولة الاسلام فی الاندلس (عبدالله عنان) ، دول الصوائف (همو) ، فجر الاندلس (حسین مونس) تاریخ ملل و دول اسلامی (بروکلمان) ، جنگهای صلیبی (محمد رشاد) تاریخ جنگهای صلیبی (رانسیمان) ، سیره صلاح الدین (بهاء الدین بن شداد) ، تاریخ عرب و اسلام (امیر علی) ، تاریخ سیاسی اسلام (حسن ابراهیم حسن) ، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) .

مبانی جامعه شناسی

(۰۵)

منابع اصلی:

- ۱- شهید مطهری: جامعه و تاریخ (بخش اول جامعه).
- ۲- منتخبی از کتاب جامعه شناسی ساموئل کونیک و منتخبی از کتاب جامعه شناسی تالیف هانری مندارس.

منابع فرعی:

- ۱- مندارس، هانری، مبانی جامعه شناسی.
  - ۲- دکتر محمد علی شیخ پژوهشی در اندیشه‌های ابن خلدون.
- تبصره:** در مورد تهیه کتاب جامع مقدمات و مبانی جامعه شناسی با توجه به فهرست مطالب اقدام بعمل آمده است.

آشنایی با ادیان بزرگ

(۰۶)

منابع اصلی:

کتاب تاریخ مختصر ادیان - فیلیسین شاله. تاریخ جامع ادیان - جان ناس.

تفسیر قرآن کریم (۱)

(۰۷-۱)

منابع اصلی:

تفسیر المیزان.

منابع فرعی:

فی ظلال القرآن: قطب. الجواهر طنطاوی - التفسیر الکاشف: مغنیه.

تفسیر قرآن کریم (۲)

(۰۷-۲)

منابع اصلی:

تفسیر روح البیان: بروسوی.

منابع فرعی:

کشف الاسرار میبدی.

المیزان: طباطبائی.

و مراجعه به اخبار و احادیثی که در زمینه مسائل اخلاقی در رابطه دو سوره یاد شده رسیده است.

فقه

(۰۸)

منابع اصلی:

ترجمه لمعه از دکتر علیرضا فیض

منابع فرعی:

شرح فارسی تبصره المتعلمین از زین العابدین ذوالمجدین.

فلسفه (۱) و (۲) و (۳)

(۰۹-۳) الی ۰۹-۱

منابع اصلی:

بدایه الحکمه علامه طباطبائی.

فلسفه (۴)

(۰۹-۴)

منابع اصلی:

نهاية الحكمه علامه طباطبائی .

منابع فرعی:

علم کلی آقای حائری .

دروس فلسفه: آقای مصباح .

حکمت الهی: آقای قمشه ای .

اخلاق (۱) و (۲)

(۱۰-۱) و (۱۰-۲)

منابع اصلی:

تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق ابن مسکویه مطبعه حسینیہ مصر .

منابع فرعی:

کیمیای سعادت غزالی . المحجة البيضاء فیض کاشانی . اخلاق ناصری خواجه نصیر طوسی

کلام (۱)

(۱۱-۱)

منابع اصلی:

کشف المراد .

منابع فرعی:

گوهر مراد و سرمایه ایمان لاهیجی انوارالملکوت علامه حلی .

کلام (۲)

(۱۱-۲)

منابع اصلی:

کشف المراد: مقصد زایع در نبوت . تفسیر المیزان جلد ۲ مبحث نبوت در ذیل آیه ۲۱۳ سوره بقره
کشف المراد مباحث امامت و شرح المقاصد تفتازانی مباحث امامت .

کلام (۳)

(۱۱-۳)

منابع اصلی:

شرح منظومه سبزواری . قسمت معاد: فریده اولی و ثانی و ثالثه از مقصد سادس .

منابع فرعی:

گوهر مراد لاهیجی . ده مقاله پیرامون مبدأ و معاد آقای جوادی .

کلام جدید (۱)

(۱۲)

منابع اصلی:

جزوه استاد.

منابع فرعی:

- جهان بینی علمی از برتراند راسل - جامعه شناسی ساموئل کنگ.
- الانسان بین المادیه و الاسلام محمد قطب.
- التطور الثبات فی الحیاه البشریه . تالیف محمد قطب.
- اصول فلسفه علامه طباطبائی جلد پنجم اوائل مقاله چهاردهم.
- الله فی الفلسفه الحدیثه ترجمه فواد کامل.

مبایذ فقه و اصول

(۱۳)

منبع اصلی:

مبایذ فقه و اصول: تالیف دکتر علیرضا فیض.

کلیات عرفان اسلامی

(۱۴)

منابع اصلی:

- تاریخ تصوف در اسلام تالیف دکتر قاسم غنی.
- جستجو در تصوف اسلامی: دکتر زرین کوب.
- بحثی در تصوف اسلامی: تالیف دکتر غنی.
- تاریخ فلسفه اسلامی: م - م - شریف جلد اول.

فلسفه اخلاق :

(۱۸)

منابع اصلی :

- ۱- کلیات فلسفه دکتر مجتبی .
- ۲- دانش و ارزش دکتر سروش .
- ۳- عدل الهی استاد شهید مطهری .
- ۴- اصول فلسفه تالیف علامه طباطبائی .

منابع فرعی :

کتاب کلامی .

تاریخ قرآن کریم

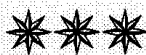
(۱۶)

منابع اصلی :

پژوهشی در تاریخ قرآن کریم دکتر سید محمدباقر حجتی .

منابع فرعی :

ابو عبدالله زنجانی .	تاریخ القرآن
دکتر محمود رامیار .	تاریخ قرآن :
دکتر عبدالصبور شاهینی .	تاریخ القرآن :

علم الحديث

(۱۷)

منابع اصلی:

علم الحديث:

کاظم مدیر شانه چی.

منابع فرعی:

علوم الحديث و مصطلحه:

صبحی الصالح.

التعريف القرآن و الحديث:

زخرف.

قواعد الحديث:

علامه قاسمی.

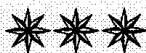

متون عرفان بزبان فارسی

(۱۸)

منابع اصلی:

گزیده هائی از کشف المحجوب هجویری و اقوال و احوال ابو سیمد ابوالخیر - رسالات و مناجات خواجه عبدالله انصاری - منتخباتی از مرصاد العباد - ترجمه رساله قشیریه - حدیقه سنائی - منطق الطیر - مثنوی غزلیات: از سنائی، عطار، مولوی، حافظ.

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۴۶۴۳

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، سه ذی ربط و بارعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
- ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
- ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها تا سقف دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۴۲ واحد است.
- ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
- الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجویان، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
- ب: در سبانی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبانی قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
- ج: گذراندن در سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
- د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کایه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمایید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

د. نائینی، عالی برنامه ریزی

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۴

شماره ۷۳/۲۶۴۹

پیوست

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه فرهنگستان آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری و بررسی برنامههای آموزشی، حذف، دروس ناموفق و واحدهای غیر ضروری و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph.D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۳-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکریم و توسعه ذیصلاح است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برجام اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

(امضاء)

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۳۱۹